

κείνται ἐπὶ τῆς χλόης μεταξύ τῶν βράχων. Ὁ νεαρός ἥρως κοιμάται ἤρεμος, μὴ μνησκόμενος πλέον τῆς Πουλτάδας. Ἄλλ' ὁ γέρον συντροφός του ἀνησυχεῖ δὲν δύναται ν' ἀπολαύσῃ μιᾶς στιγμῆς ἀνάπαυσιν. Ἀφ' ἧς φωνῇ τὸν προσκαλεῖ ὑπὸ τὸ σκότος. Ἀνεγείρεται, παρκατηρεῖ· βλέπει φάσμα κλίνον ἐπ' αὐτοῦ δι' ἀπειλητικῆς χειρονομίας. Τρέμει ὥσπερ εὐρίσκετο ὑπὸ τὸ ἱκρίωμα. Γυνὴ μὲ τὴν κόμην ἄτακτον, μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς φλογεροὺς καὶ κοίλους, ἰσχνή, ὠχρά, πελιδνή, κατεσχισμένη, ἴσταται πρὸ αὐτοῦ ὑπὸ τὰς ἀκτίνας τῆς σελήνης.

Μαζέππας. Εἶναι ὄνειρον; . . . τάχα οὐ εἶσαι, Μαρία; . . .

Μαρία. Σιγά, σιγά, φίλε! Πρὸ ὀλίγου ὁ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ μου μετέβησαν εἰς ὕπνον. . . στάσου. . . εἰμπορεῖ νὰ σὲ ἀκούσωσι. . .

Μαζέππας. Μαρία! Καὺμμένη Μαρία! Ἐλθε εἰς τὸν ἐαυτόν σου. . . Θεέ μου. . . τί ἔχεις; . . .

Μαρία. Ἄκουσον· ὦ, τί δολιότης! Τί ἄνυστον μῦθον ἐπενόησαν! Αὐτὴ μοι εἶπε μυστικά ὅτι ἀπέθανεν ὁ καὺμμένος ὁ πατήρ μου, καὶ μοι ἔδειξε κρυφίως τὴν λευκὴν του κεφαλὴν. . . ὦϊμέ! . . . Πῶς νὰ ἀπαλλαχθῶ ἀπὸ τὰς συκοφαντίας; ἡ κεφαλὴ ἐκείνη δὲν ἦτο ἀνθρώπου, ἀλλὰ λύκου. . . Αὐτὴ ἤθελε νὰ μὲ γελάσῃ! . . . Πῶς δὲν ἐντρέπεται νὰ μὲ περιπαίξῃ. . . Καὶ διατί μὲ κακομεταχειρίζεται; Διὰ νὰ μὴ ἔλθω μαζὶ σου σήμερον. Θὰ ἦνε ποτὲ δυνατόν;

Ὁ ἐραστὴς τὴν ἀκούει μετὰ βαιθείας συμπαθείας. Ἐν τούτοις ἡ Μαρία, παραφερομένη ὑπὸ τῆς παρεστραμμένης φαντασίας τῆς, ἐξακολουθεῖ παραληροῦσα.

— Ἐνθυμούμαι, ἐπανάλαβε, τὴν πεδιάδα ἐκείνην· τὴν θορυβώδη ἐκείνην εὐθυμίαν, τὸν ὄχλον ἐκείνον, τὰς δύο ἐκείνας κεφαλὰς. . . Ἡ μήτηρ μου μὲ ὠδήγει εἰς τὴν ἐορτὴν ἐκείνην. . . Ἀλλὰ ποῦ ἦσο σύ; . . . Διατί χωρισμένη σοῦ πλανῶμαι εἰς τὴν φρίκην τῆς νυκτός; Πᾶμε εἰς τὸ σπίτι. Γρήγορα! . . . Εἶναι ἀργά. . . Ἀ, τί ἀνόητοι σκέψεις μοι ἀναβαίνουσι. . . Σ' ἐπῆρα δι' ἄλλον, καλέ μου γέρον. . . Ἄφες με. Τὸ βλέμμα σου εἶναι τρομακτικὸν καὶ ἐμπαικτικόν. Εἶσαι δυσειδής. . . Ἐκεῖνος εἶναι ὠραῖος. . . τὸ βλέμμα του φλέγεται ἐξ ἔρωτος, πνέει χάριν καὶ ἡδονὴν τὸ στόμα του· ὁ μύσταξ αὐτοῦ εἶναι λευκότερος χιόνος, ὁ ἰδικός σου κοκκινίζει ἐξ αἵματος· καὶ ἡ κόρη κλαίει καὶ γελά· ἀγρίως, κ' ἐλαφρότερα δορκάδος πηδᾷ, τρέχει κ' ἐξαφανίζεται ἐν τῷ σκότει.

Ἡ σκιὰ ἡραιοῦτο. Ἡ ἀνατολὴ ἐβάφετο πορφυρῷ χρώματι. Οἱ Κοζάκοι ἤναπτον πῦρ καὶ ἔβραζον ὀρύζιον. Οἱ ὑπηρεταὶ ὠδήγουν τοὺς ἵππους εἰς τὰ ὕδατα τοῦ Δνίπερ. Ὁ Κάρλος ἐγείρεται. «Ἐ, εἰ Μαζέππας, ἐγείρου· καιρὸς ν' ἀναχωρήσωμεν· εἶναι μέρα.» Ἀλλ' ὁ Μαζέππας δὲν ἐκοιμάτο. Ἡ ἀγωνία πιέζει καὶ κόπτει τὴν ἀναπνοὴν του. Ἰππεύει σιωπηρὸς καὶ ἀπέρχεται μετὰ τοῦ μονάρχου. Τρομερὸν ὑπῆρξε τὸ τελευταῖον βλέμμα, τὸ τελευ-

ταῖον χαῖρε τοῦ Μαζέππας πρὸς τοὺς διὰ παντός ἀπολεσθέντας τόπους.

Ἐκατὸν ἔτη παρήλθον. Τί ὑπολείπεται τῶν ὑπερηφάνων, τυραννικῶν βιαιῶν ἐκείνων δυναστειῶν; ἐξηφανίσθησαν, ἀπὸ τῆς ὀφως τῆς γῆς, καὶ σὺν αὐταῖς ἐξέλιπε πᾶν ἔχνος τῶν αἱματηρῶν αὐτῶν ἀγώνων, τῶν δηώσεων, τῶν κατακτησέων των. Σὺ μόνος, τῆς Πουλτάδας νικητῆς, ἀνήγειρας μνημεῖον διαρκές τῷ ὀνόματί σου, ἐν τῷ κράτει τῆς ἄρκτου, ὑπὸ τοῦ ἰδρυθῆν καὶ πολιτισθῆν.

Ἐκεῖ, ἐνθα μακρὰ σειρὰ πτερωτῶν μύλων περιβάλλει τὰ ἥρειπωμένα τοῦ Βενδερ περιτειχίσματα, ἐκεῖ, ὅπου τὰ βελάζοντα ποίμνια ἡσυχὰ πλανῶνται περὶ τοὺς τάφους τῶν ἡρώων, διακρίνονται ἐσκορπισμένα λείψανα καλύβης, ἧς τρεῖς βαθμιδές, ἡμικεχωσμέναι ὑπὸ χύματος καὶ κεκαλυμμέναι ἐκ βρύων, τηροῦσι τὴν μνήμην τοῦ βασιλέως Κάρλου. Μόνος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν του ὁ τολμηρὸς ἐκεῖνος πολεμιστὴς ὑπέστη τὴν ἐφοδὸν τῶν τουρκικῶν ταγμάτων μετὰ τῶν τειχῶν ἐκείνων καὶ παρέδωκε τὸ ξίφος, ὥσπερ ὁ Μαζέππας τὴν ράβδον.

Μάτην θ' ἀνεζήτει τις πέρα τὸν τάφον τοῦ Μαζέππας. Οὐδὲν ἔχνος αὐτοῦ ὑπάρχει. Μόνον ἄπαξ τοῦ ἔτους ἡ ἡχώ τοῦ ἀρχαίου καθεδρικοῦ ναοῦ ἐπαναλαμβάνει τὸ κατηραμένον ὄνομα.

Τὰ δύο ἄθφα τοῦ Μαζέππας θύματα κείνται ὑπὸ τὸν αὐτὸν λίθον. Ἡ ἐκκλησία τὰ ὀστέων ἔθηκε μετὰ τῶν ὀστέων τῶν πιστῶν καὶ δικαίων. Ἡ δὲ διατηροῦνται ἐν Δικάνῃ αἱ ὕψηλαὶ δρυὲς αἱ φυτευθεῖσαι εἰς μνήμην αὐτῶν παρὰ τῶν τεθλιμμένων φίλων.

Ὡς πρὸς τὴν Μαρίαν. . . Ἡ παράδοσις περὶ αὐτῆς δὲν ὁμιλεῖ. Κάλυμμα ἀδιάρρηκτον καλύπτει τὰ παθήματά της, τὰς δυστυχίας της, τὸ τέλος της. Ἀλλ' ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τυφλὸς αἰοδὸς τῆς Οὐκρανίας, ἄδων πρὸ τῶν κατοίκων χωρίου τινος τοὺς ὑπὸ τοῦ Μαζέππας συντεθέντας ὕμνους, ἀναφέρει ἐν παρόδῳ πρὸς τοὺς νεαροὺς Κοζάκους τ' ὄνομα τῆς ἐνόχου καὶ δυστυχούς Μαρίας.

Π. Γ. ΚΟΚΚΟΛΗΣ

ΤΕΛΟΣ

ЕГТЕНІОУ МОРЕ

ΛΕΩΝ ΚΑΙ ΙΟΥΛΙΕΤΤΑ

[συνέχεια καὶ τέλος].

Ἀπὸ τῆς προτεραιᾶς ἡ Ἰουλιέττα ἦτο παρεσκευασμένη διὰ τὴν σκηνὴν ταύτην, διότι, καίτοι ἡ καρδία της ἐπαλλε σφοδρῶς, ὁ δὲ σφυγμὸς της ἦτο ἄτακτος, τὸ πρόσωπόν της ἐν τούτοις δὲν προέδιδε τὴν συγκίνησιν αὐτῆς.

— Λέων, εἶπε διὰ φωνῆς σταθερᾶς, τὸ μέγαρον, ἐν ᾧ εὐρισκόμεθα, εἶναι ἰδι-

κόν μου. Ἐξ αὐτοῦ τοῦ παραθύρου δύνασαι νὰ ἴδῃς τὰς ἀμάξας μου καὶ νὰ ἀκούσῃς τοὺς ἵππους μου χρεμετίζοντας εἰς τὴν αὐλήν. Ἀπὸ τοῦ προθαλάμου μέχρι τοῦ δωματίου μου θὰ παρητήρησες βεβαίως μέχρι τίνος σημείου φθάνει ἡ πολυτέλεια εἰς τὸ μέγαρόν μου.

— Ἀλλὰ, Ἰουλιέττα. . .

— Αἱ δαπάναι μου ἀνέρχονται εἰς ἑκατὸν χιλιάδας λίβρας κατ' ἔτος· καὶ ἡ πολυτέλεια τῆς ἀμάξης μου μοὶ στοιχίζει. . .

Ὁ Λέων διέκοψε τὴν αἰοδόν.

— Πρὸς τί αἱ λεπτομέρειαι αὗται; ἀνέκραξεν· ἂν ἦσαι πλούσιος, τόσῳ τὸ καλότερον, Ἰουλιέττα μου. Εἰξεύρεις ὅτι καὶ πτωχὴν δὲν θὰ σὲ ἡγάπων ὀλιγώτερον.

— Πιστεύεις, Λέων, ἐξηκολούθησεν ἡ αἰοδός, ὅτι τὰ πλοῦτη ταῦτα ἀπέκτησα διὰ τῆς ὑπερόχου ἀξίας μου, καὶ ὅτι τὸ ἄπληστον εἰς τὰ ἄξιατά μου πλῆθος πληρώνει τόσον ἀκριβὰ ἕκαστον τόνον τῆς φωνῆς μου;

— Ἀλλ' ὁ πατήρ μας Salvatora μοὶ ὠμίλησε διὰ τὸν πλοῦτόν σου αὐτόν.

— Ὁ πατήρ μου πιστεύει ὅτι πρέπει νὰ πιστεύῃ.

— Δὲν τολμῶ νὰ ἐννοήσω, ἀνέκραξεν ὁ Λέων περιρρέομενος ὑπὸ ἰδρωτός καὶ κάτω νεύων ὑπὸ τὸ ψυχρὸν βλέμμα τῆς γυναικὸς τῶν ὁνείρων του.

— Τόλμησε λοιπόν, εἶπεν ἡ Ἰουλιέττα, ἥτις ἀνυπομονοῦσα ἠγέρθη.

— Χάριν, Ἰουλιέττα, ἀνέκραξεν ὁ Λέων, μὴ μὲ ἀφίνης εἰς τὴν σκληρὰν αὐτὴν ἀμφιβολίαν, ἥτις εἶναι χιλιάκις χειρότερα τῆς πραγματικότητος! Σοὶ ὁμνῶ ὅτι οὐδὲν εἰξεύρω, οὐδὲν ἐννοῶ.

— Λοιπόν! εἶπεν ἡ Ἰουλιέττα διὰ πνιγμένης φωνῆς καὶ ἀνυψοῦσα τὸ ἡμικαλύπτον αὐτὴν βαρὺ ὕφασμα, ἐννόησον· δὲν εἶμαι πλέον ἡ Ἰουλιέττα ἡ μνηστὴ σου, ἡ Ἰουλιέττα ἡ βοημὴ, ἡ αἰοδὸς τῆς Νεαπόλεως, ἡ παιδίσκη τῶν παραλίων τῆς Βενετίας καὶ τῆς πλκτείας San-Yago· δὲν εἶμαι πλέον ἡ αἰοδὸς τοῦ San-Carlo καὶ τῆς Fenice· εἶμαι ἡ Ἰουλιέττα τοῦ Μελοδράματος, ἥτις πωλεῖ τὴν τέχνην καὶ τὴν καλλονὴν της.

— Ἰουλιέττα! ἀνέκραξεν ὁ Λέων.

Ἀλλ' ἐκείνη ἐρυθριῶσα ἀπεμακρύνθη.

— Ἡ καλλονὴ πληρόνεται ἀκριβότερα τῆς τέχνης, εἶπε πικρῶς μειδιῶσα.

Ὁ Λέων ἠθέλησε νὰ τὴν ἀκολουθήσῃ, ἀλλ' ἡ θύρα ἐκλείσθη. Ἡ Ἰουλιέττα ἀπομακρυνθεῖσα τοῦ Λέοντος ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ τάπητος. Ὁ Λέων οὐδὲν εἶδεν, οὐδὲν ἤκουσεν· ἐσταύρωσε τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ στήθους ὡς ἄνθρωπος μετανοῶν καὶ κύπτων τὴν κεφαλὴν ὑπὸ τὸ καταθλιβὸν αὐτὸν βάρος. Ἀνεμνήσθη ἐκείνης, ἥτις τῷ συνέτριβε τὴν καρδίαν, καὶ ἀπῆλθε τῆς οἰκίας, ἧς ἡ πολυτέλεια ἐδείκνυε τὸ αἶσχος ἐκείνης, ἣν τόσῳ ἡγάπησεν, ὑποσχόμενος εἰς ἐαυτὸν ὅτι θὰ ἔχη τὸ θάρρος νὰ μὴ ἐπανεέλθῃ.

Ε'

Ἐν ἔτος μετὰ ταῦτα ἡ Ἰουλιέττα ἐ-

δαπάνα υπέρογκα ποσά διὰ τὴν κατασκευὴν νέου μεγάρου εἰς τὴν *Chaussée-d'Antin*, ἔνθα κατέφυκε μετὰ τοῦ γέροντος μελοποιού, ὅστις, βέβαιος περὶ τῆς ἀρετῆς τῆς θετῆς θυγατρὸς του, οὐδόλως ὑπόπτει τὴν ἀπόκτησιν τῆς περιουσίας της.

Πολλὰ παρήλθον ἔτη ὁ Salvatora ἐσκέπτετο σπουδαίως ν' ἀναβιβάσῃ ἐπὶ τῆς σκηνῆς τὸ μελόδραμά του, ἡ ζωὴ τῆς 'Ιουλιέττας διέρρεε λαμπρὰ διὰ τὸν κόσμον, εὐτυχὴς διὰ τὸν πατέρα της, θλιβερά καὶ ἀπελπιστικὴ δι' αὐτήν. Ὁ Λέων δὲν ἐφάνη πλέον.

Ἄλλ' ὁ γέρον Salvatora ἠσθένησε βαρύνως καὶ πᾶσα ἐλπίς θεραπείας ἀπώλετο.

Ἦτο πέμπτη ἡ ἕκτη μετὰ μεσημβρίαν ὥρα ἡ 'Ιουλιέττα εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ μελοποιού. Ὁ ἐτοιμοθάνατος τοῦ ὀφθαλμοῦ ἔχων ἡμικλειστους, ἦτο ἐξηπλωμένος ἐπὶ τῆς κλίνης του· νοσοκόμος γυνὴ ἠγρύπνει νυχθημερόν παρ' αὐτῇ.

— Τέκνον μου, εἶπε βλέπων τὴν 'Ιουλιέτταν, μὲ εὐρίσκεις καλλίτερα, δὲν εἶναι ἀληθές;

— Ναί, πάτερ μου, ἀπήντησεν ἐκείνη ἔκπληκτος καὶ πλήρης χαρᾶς διὰ τὴν αἰφνιδίως ἐπελθούσαν βελτίωσιν τῆς καταστάσεως τοῦ γέροντος.

— Εἶμαι καλλίτερα, τέκνον μου, διότι ταύτην τὴν στιγμήν ἐδοκίμασα μεγάλην χαράν.

— Μεγάλην χαράν; ἠρώτησεν ἡ 'Ιουλιέττα.

— Ναί, εἶπεν ὁ γέρον, ἀπέθνησκον ἡσύχως, ὅταν αἰφνης ἀντήχησεν εἰς τὰ ὠτά μου οὐρανία ἀρμονία. Καὶ ὅμως, 'Ιουλιέττα μου, ζῇ ἀκόμη καὶ δὲν εἶναι ψευδαίσθησις, οὐδὲ ὄνειρον· ναί, εἰς τὴν ὁδὸν ἤκουσα βιολίον.

— Βιολίον; ἐπανέλαθεν ἡ 'Ιουλιέττα.

— Καὶ οὐδὲν γλυκύτερον ἤκουσα ποτέ ἠρώτων ἑμαυτὸν ἂν ᾔται δυνατόν καλλιτέχνης τόσῳ ἔξοχος νὰ παίζῃ διὰ τὸ πλῆθος τῶν ὁδῶν, τὸ ὅποιον διέρχεται χωρὶς νὰ ἐννοῇ. Ὅχι, ποτέ τὸ πλῆθος τοῦτο δὲν θὰ ἀκούσῃ τὸ μελόδραμά μου. Ἀλλὰ πρόσθεν, ἀκούεις; ἀνέκραξεν ὁ γέρον μελοποιὸς κατορθὼν ν' ἀνακαθίσσῃ ἐπὶ τῆς κλίνης του, ὅπερ ἠδυνάτει πρὸ ὀλίγου νὰ πράξῃ, καὶ θεωρῶν τὴν 'Ιουλιέτταν μετ' ἀρρήτου εὐδαιμονίας.

— Ἀκούεις; ἐπανέλαθε.

Ἀληθῶς ἤχοι βιολίου ἠκούοντο. Ἀκουσίως τῆς ἡ 'Ιουλιέττα ἀνεμνήσθη τοῦ Λέοντος.

— Ὁ παίζων εἶναι μέγας μουσικός, εἶπεν ἐκείνη.

— ὦ! ναί, ἀνέκραξεν ὁ ἐτοιμοθάνατος, πολὺ μέγας, ὅποιά εὐχέρεια, ὅποιον αἰσθημα!... Ρίψε του χρυσίον 'Ιουλιέττα.

— Ναί, εἶπεν ἐκείνη. Καὶ λαβούσα ἐκ τοῦ γραφείου χρυσὰ τινὰ νομίσματα ἐπλησίασεν εἰς τὸ παράθυρον.

Ἄλλ' ὡπισθοχώρησε κάτωχρος, ἔντρομος καὶ ἀφῆκε νὰ πέσωσι τὰ νομίσματα ἐκ τῆς χειρὸς της.

— Συνενικήθη: ὡς ἐγώ, ἀνέκραξεν ὁ

Salvatora· εἶναι λαμπρόν, ἐξαίσιον· μὴ ρίψης τίποτε εἰς τὸν ἔξοχον αὐτὸν καλλιτέχνην, ἃς ἔλθῃ ἐπάνω, ἃς ἔλθῃ...

— Πάτερ μου... παρετήρησεν ἡ 'Ιουλιέττα ὠχρότερα τοῦ θνήσκοντος.

— Θέλω νὰ ἔλθῃ, θέλω νὰ τὸν ἴδω! ἀνέκραξεν ὁ μελοποιός· πρὶν ἀποθάνω θέλω νὰ θερμάνω τὴν χεῖρά μου εἰς ἐκείνην ἐνὸς παραγνωρίζοντος καλλιτέχνου.

Ἡ θαλαμηπόλος, ἱσταμένη εἰς τὴν θύραν, ἀνέμενε τὰς διαταγὰς τῆς κυρίας της.

— Κάλεσέ τον, τῇ εἶπεν.

Ἐν λεπτὸν παρήλθεν οἱ τελευταῖοι ἡχοὶ τοῦ βιολίου ἐδουλοῦντο, ὅτε ἠνεψύθη ἡ θύρα καὶ ὁ μουσικός εἰσῆλθεν.

Ἦτο νεανίας ὕψους ἀναστήματος μὲ μελανὴν καὶ μακρὰν κόμην, μὲ ὕγρους καὶ ὑπερπράγνους ὀφθαλμούς καὶ μέτωπον περιφρονῶν. Ἦτο ἐνδεδυμένος μὲ μελανὸν παλαιὸν ἔνδυμα. Διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς ἐκράτει τὸν πλόν του, διὰ δὲ τῆς ἐτέρας τὸ βιολίον του ὑπὸ μάλης.

Μόλις ἰδοῦσα τοῦτον ἡ 'Ιουλιέττα ἐκρύβη.

— Εἶναι ἐκεῖνος, ἐψιθύρισε μετ' ἀπέλπιδος τόνου· αἱ προκαισθήσεις μου δὲν μὲ ἠπάτησαν.

Ὁ νεανίας προύχρησε διὰ βραδέων βημάτων πρὸς τὴν ὑποδεχθεῖσαν κλίνην· ἀνῆγειρε τοὺς ὀφθαλμούς καὶ ἀφῆκε κραυγὴν. Ἦτο ὁ Λέων καὶ ἀνεγνώρισε τὸν γέροντα Salvatora, ὅστις τῷ ἔτεινε τὴν χεῖρα καὶ ἐζήτησε νὰ τὸν ἀσπασθῇ.

Παρελθούσης τῆς πρώτης στιγμῆς τῆς χαρᾶς ἠνοιξε τὸ στόμα ἵνα ἐπιπλήξῃ τὸν νεανίαν.

— Ἀχαρίστε, τῷ εἶπεν, ἐγκατέλειψας τὸν γέροντα πατέρα σου καὶ ἀπηνήθης τὴν μνηστὴν σου· ἀλλ' ὁ Θεὸς ἠθέλησε νὰ σὲ τιμωρήσῃ καὶ σὲ ἐπανευρίσκωμεν ἐν τοιαύτῃ καταστάσει. Ἀπακῶμαι, Λέων, εἶσαι πάντοτε μέγας καλλιτέχνης, ἀλλ' ὄχι καὶ μεγάλη καρδιά.

Ὁ μουσικός ἀνῆγειρε τὴν κεφαλὴν ὡς λέων ὅστις σείει τὴν χαίτην του πληγεί· ἤθελε νὰ ὁμιλήσῃ, ὅτε εἶδε τὴν 'Ιουλιέτταν ὠχράν, ἔχουσιν τὸν δάκτυλον ἐπὶ τῶν χειλέων.

Ἠνόνησε καὶ ἔκυψε τὴν κεφαλὴν.

— Διδάσκαλε, εἶπε ταπεινῶς, ἐπιπλήξτε με, διότι εἶμαι ἐνοχος· ἤμην φιλόδοξος, ἐνόμισα ὅτι ἤμην μέγας καλλιτέχνης καὶ ἐτυφλώθην, ὥστε νὰ λησμονήσω σὰς, ἀγαθὲ πάτερ, καὶ τὴν 'Ιουλιέτταν προσέθηκε χαμηλῇ τῇ φωνῇ, ὥστε τὸ ὄνομα τῆς τῷ ἔκκισε τὰ χεῖλη.

— Εἰς τὴν ἐπιθανάτιον κλίνην μου σὲ συγχωρῶ, εἶπεν ὁ θνήσκων. Ἀλλὰ θὰ διορθώσῃς τὸ λάθος σου, δὲν ἔχει οὕτω, Λέων; Ἡ 'Ιουλιέττα σὲ ἀγαπᾷ πάντοτε... πολλὰκις τὴν εἶδον κλαίουσιν διὰ τὴν ἀχαριστίαν σου.

Ὁ Λέων ἠρρυθρίσας

— Ἀκουσον, ὑπέλαθεν ὁ γέρον, ἀποθνήσκω, καὶ ὅταν σημαίνῃ ἡ ὥρα αὕτη δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον εἰς τὸν ἄνθρωπον ν' ἀναβάλλῃ διὰ τὴν ἐπαύριον τὰς πράξεις του. Θέλεις νὰ ἀποθάνω εὐτυχῆς, Λέων;

— Διδάσκαλε!

Ἡ 'Ιουλιέττα προύχρησε καὶ ἐνοῦσα πρὸ αὐτοῦ τὰς χεῖρας:

— Θέλεις, Λέων; τὸν ἠρώτησε.

Ὁ μουσικός οὐδὲν ἀπήντησεν· ὁ δὲ Salvatora ἐξηγῶν τὴν σιωπὴν του ὡς συγκαταθέσιν, τὸν ἔσυρε πλησίον του καὶ λαμβάνων τὴν χεῖρα του τὴν ἔφερεν εἰς τὴν τῆς 'Ιουλιέττης. Ὁ Λέων ἠθέλησε ν' ἀντιστῇ, ἀλλ' ἐν ἱκετευτικὸν βλέμμα τῆς 'Ιουλιέττης τὸν ἡμποδίσας.

Παρήλθον λεπτὰ τινὰ ἐν σιωπῇ· αἰφνης τὸ σῶμα τοῦ θνήσκοντος συνεστάλη, τὰ μέλη του ἐπάγωσαν, ἀφῆκε βαθὺν στεναγμόν, καὶ ἡ κεφαλὴ του ἔκυψεν ἐπὶ τῶν ὤμων του. Ὁ Λέων καὶ ἡ 'Ιουλιέττα τὸν παρετήρουν μετὰ τρόμου. Ὁ Λέων ἠθέλησε ν' ἀπομακρυνθῇ· ἡ 'Ιουλιέττα τὸν ἐκράτησεν ἀπὸ τοῦ βραχίονος καὶ ἐγόνυπέτησε.

— Χάριν, Λέων! ἐψιθύρισε.

— Δὲν εἶχες οἶκτον δι' ἐμέ, εἶπεν ὁ νεανίας δι' ὑποκόφου φωνῆς.

— Βλέπεις τὰ δάκρυά μου, βλέπεις τὴν μετάνοιάν μου, ἀνέκραξεν ἡ 'Ιταλίς· ἐνώπιον τοῦ λειψάνου τοῦ θεοῦ πατρός μας σοὶ ὀρκίζομαι ὅτι δὲν ψεύδομαι.

— Ἀφῆσέ με, εἶπεν ὁ Λέων· τὸ σπᾶδιδόν μου καὶ τὸ μέλλον μου κατεστράφησαν, ἀφ' ἧς ἡμέρας εἶδον τὸ αἰσχρὸν ἐπὶ τοῦ μετώπου σου· ἀφῆσέ με εἰς τὴν ἀθλίαν ζωὴν μου. Παίζω τὸ βιολίον διὰ νὰ ζήσω. Ὁ μνηστὴρ τῆς 'Ιουλιέττης τείνει τὴν χεῖρα εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ κοιμᾶται ἐν ὑπαίθρῳ.

— Λέων, ἀνέκραξεν ἡ 'Ιουλιέττα, σὲ ἀγαπῶ ἀρετὰ ὥστε νὰ σὲ ἀκολουθήσω γυμνός εἰς τὰς ὁδοὺς, ὡς κατὰ τοὺς χρόνους τῆς νεότητός μας· ἡ φωνὴ μου θὰ μὰς βοηθήσῃ νὰ μὴ ἀποθάνωμεν τῆς πείνης, ἂν τὸ βιολίον σου δὲν ἐπαρκεῖ διὰ δύο.

— Πῶς! εἶπεν ὁ Λέων μετὰ πικροῦ μειδιάματος, τὴν πολυτέλειαν, ἥτις σὲ περιβάλλει, τὴν δόξαν, ἥτις σὲ μεθύσκει, θ' ἀφῆσῃς πάντα ταῦτα διὰ νὰ συνδέσῃς τὴν ὑπαρξίν σου πρὸς τὴν ὑπαρξίν ἀτυχοῦς πλάνητος, τὸν ὅποιον ὁ κόσμος ἀπωθεῖ καὶ μισεῖ;

— Λέων, ἀπήντησεν ἡ 'Ιουλιέττα, αὐριον, ἂν θέλῃς, ὁ πλοῦτος οὗτος ἔσεται πλοῦτος τοῦ πτωχοῦ. Εἴμεθα ἀκόμη νέοι, Λέων, καὶ εἴμεθα καὶ οἱ δύο καλλιτέχναι.

Μετὰ τινὰς ἡμέρας περὶ οὐδενὸς ἄλλου ἐγίνετο λόγος εἰμὴ περὶ τῆς ἀποδράσεως τῆς διασῆμου αἰοῦδου 'Ιουλιέττης μετὰ τινος πτωχοῦ βιολιστοῦ τῶν ὁδῶν, τοῦ ὁποῦ τόσῳ ἐμμανῶς ἠράσθη, ὥστε νὰ ἐγκατελείψῃ τὰς υποχρεώσεις της εἰς τὸ θέατρον τοῦ Μελοδράματος, πληρώσασα ὑπέρρογκον ποσόν. Ὡς δὲ ἔλεγον, διέταξε νὰ πωλήσῃ τὸ μέγαρον, τοὺς ἵππους, τὰς ἀμαξὰς καὶ πάντα αὐτῆς τὰ ὑπάρχοντα ὑπὲρ τῶν φιλανθρωπικῶν καταστημάτων. Προσέθετον μάλιστα ὅτι ὥρκισθη νὰ μὴ ἐπανέλθῃ ποτέ εἰς Παρισίους, καὶ ὅτι ἤδη ἐταξίδευεν εἰς Ἱταλίαν ἄδουσα εἰς τὰ καφεῖα, τὰ ἐστιατήρια καὶ τὰς δημοσίας πλατείας.

Ὁ Θεὸς ἐπέτρεψε τὴν μεταμέλειαν ἐπὶ τῆς γῆς· οὕτω σώζονται αἱ ἀπωλωλυταὶ ψυχαὶ ἐν τῷ κόσμῳ, αἵτινες, αὐξηθεῖσαι διὰ τοῦ ἐλέους, μεγαλύνονται διὰ τοῦ ἔργου.

K.

ΤΕΛΟΣ

PIERRE VALDAGNE

Ο ΜΟΝΟΣ ΤΟΥ ΦΙΛΟΣ

Ἐπιπτε ραγδαία βροχή, ἐνῷ ὁ Πέτρος Νερούλης ἀνήρχετο τὴν ὁδὸν Σταθίου. Ἐτουρτούριζε· τὸ λινὸν καὶ λεπτὸν παντάλονι του ἦν ἀκατάλληλον ἵνα προφυλάξῃ τὰς ἰσχνὰς κνήμας του ἀπὸ τοσοῦτου ψύχους· τὰς χεῖράς του μελανὰς καὶ παγωμένας πλέον ἐτριγγεν εἰς τὸ στήθος του περιτυλίσσων αὐτὰς διὰ τῶν ἄκρων τοῦ ἐπενδύτου του, ρυπαροῦ καὶ διατρήτου. Τὴν κεφαλὴν του ἐκάλυπτε πῖλος μὴ διατηρῶν σημεῖα τοῦ πρώτου σχήματος ἢ χρώματός του. Ἐστρε βραδέως τοὺς πόδας περιβεβλημένους ὑποδήματα λίαν κομψά, περισυναγαγὼν αὐτὰ ἐν τῇ ὁδῷ, τὰ ὅποια ἄλλοτε θὰ ἐπεδείκνυν ἐν αὐταρεσκείᾳ ὁ πρῶτος κάτοχός των ἐν περιλαμπῇ αἰθοῦσῃ χοροῦ.

Ὁ Πέτρος Νερούλης ἐπλάνητο ἐδῶ καὶ ἐκεῖ τυχαίως. Ἡ νύξ εἶχεν ἐπέλθει, διότι ἦν ἤδη ἡ ἕκτη ὥρα τοῦ Δεκεμβρίου μηνός. Ἀπὸ πρωῒας, ὡς ἔκαμε καὶ τὴν προτεραίαν καὶ τὴν πρὸ ταύτης, ἔτρεξε δεξιᾷ, ἀριστερᾷ, ἀναζητῶν ἐργασίαν ἀλλὰ δὲν εὗρεν. Αὐτὴν ὅμως τὴν φορὰν εἶχε τρία μόνον πεντάλεπτα εἰς τὸ θυλάκιόν του, καὶ τὴν αὐριον θὰ ἔμενε χωρὶς κατοικίαν, διότι ὁ οἰκοδεσπότης τῆς τρύπας του, ἐπειδὴ δὲν ἐπληρῶνετο, ἤθελε τὸν ἀποβάλλει.

Ὁ Πέτρος Νερούλης δὲν εἶχε φίλους· ἦτο σκαῖός· ἐφαίνετο ὑπερήφανος καὶ δὲν ἔπινε, διότι πράγματι ὁ οἶνος τὸν ἐβλαπτεν. Ἦτο ἀναιμικός, καταβεβλημένος ἤδη, μόλις εἰκοσιτριετής, ἐκ τῶν πολλῶν στερήσεων καὶ τῆς κοπιώδους ἐργασίας.

Παιδίον ἔκθετον, οὐδεμίαν ἐτήρησεν ἀνάμνησιν τῆς νεότητός του. Τοῦτο μόνον ἐνθυμεῖτο ὅτι, ὀκταετῆς τὴν ἡλικίαν, ὑπὸ τῆς πείνης βιαζόμενος ἐξετέλει τὸ ἔργον μικροῦ ἀχθοφόρου εἰς τὴν ἀγοράν. Εἰς καὶν ἐργαστήριον ποτὲ δὲν ὑπῆρξε μαθητευόμενος καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲν ἔργον ἐγνώριζε. Τὸν μετεχειρίζοντο διὰ τὰς βαναυσότητας ἐργασίας, ὅταν ἐτύγχανε νὰ τὸν μεταχειρισθῶσι. Τὰ κόκκαλά του ἔτριζον ἐκ τοῦ βάρους τῶν φορτίων, ὅτε δ' ἐπέστρεφεν εἰς τὴν καλύβην του ἐπιπτε κατάκοπος καὶ βήχων ἐπὶ τοῦ στρώματός του χωρὶς νὰ κάμῃ τίποτε.

Ἦδη δέ, καὶ ἡ εὐτελής αὕτη ἐργασία ἢ ὅποια τοῦ κατέστρεφε τὴν υγείαν, δὲν ὑπῆρχε. Στους πέντε δρόμους καὶ μὲ τρεῖς πεντάρας! Καὶ ὅμως ἦτο τίμιος καὶ ἡγάπα τὴν ἐργασίαν ἀλλ' ἀτυχῶς δὲν εἶχε τακτικὴν καμμίαν. Μ' ὅλα δὲ ταῦτα τὸ πρόσωπόν του οὐδὲν παρὰ πονον ἐξέφραζεν,

ἀπ' ἐναντίας ἐφαίνετο ἡρεμὸν καὶ γλυκὺ· εἶχε γεννηθῇ νὰ ὑποφέρῃ ἀγογγύστως.

Ὁ Πέτρος, ἄλλως τε, ἦτο δειλὸς καὶ ἐκ πρώτης ὄψεως δὲν ἐνέπνεεν ἐμπιστοσύνην· ἐλάλει σιγᾷ, ἦτο ὑπερήφανος καὶ δὲν ἐπροκάλει τὴν συμπάθειαν. Εἰς τὴν πρώτην γενομένην αὐτῷ ἄρνησιν ἀπεμακρύνετο ἐπὶ πλέον ἀπελπιζόμενος. Ἦτο φιλάσθενος, καχεκτικός καὶ ἄσχημος, πολὺ ἄσχημος· τὸ ὄχρὸν καὶ ὀστεῶδες πρόσωπόν του ἔφερεν ἵχνη χοιράδων καὶ ὀλίγας τρίχας ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἐσπαρμένας. Ἐκρύπτετο πάντοτε ὥσάν εἰ ἐγνώριζε τὴν ἀσχημίαν του. Τὰ ὄμματα τοῦ ὅμως ἀντανέκλων καλοκαγαθίαν μεγάλην· οὐδένα ποτὲ ἐμίσησεν ἢ ἐφθόνησεν.

Καποτε ὅμως, ὅταν ἐβλεπε νὰ διέρχεται πρὸ αὐτοῦ χαριτωμένον ζῴγιον, ἐλυπεῖτο, διότι αὐτὸν μέχρι τοῦδε δὲν τὸν ἠγάπησαν. Καὶ βέβαια ποῖος ἤθελε τὸν ἀγαπήσῃ; ποῖος ἤθελε νὰ βλέπῃ τόσῳ χλωμὴν μορφήν καὶ ν' ἀκούῃ πάντοτε ἐκείνον τὸν αἰώνιον βῆχά του; Αὐτὸς βέβαια θὰ ἦτο τρυφερός, ἀφωσιωμένος, καλός, πολὺ καλός, ἀλλὰ ἡ γυναῖκας δὲν θέλουν τέτοιους ἀνδρας.

Καὶ ἐβαδίζει κατὰμονος διὰ τῶν ἐρήμων ὁδῶν, ψυχόμενος ὑπὸ τοῦ κρύους καὶ βλέπων τὴν σκιάν του σχηματιζομένην ὑπὸ τὸ ἀριόφωτον ὅτε μὲν ἐπὶ τῶν τείχων ὅτε δὲ κατὰ γῆς, καὶ πάντοτε ἀκολουθοῦσαν αὐτόν.

— Μπα! ἔλεγε μεγαλοφῶνως, τί κουτὸς ποῦ εἶμαι. Ἐπρεπε νὰ μεθύσω, τοῦλάχιστον θὰ ξεχνοῦσα τῆς λύπαις μου.

Εἶτα ἐσκέφθη τὰ τρία πεντάλεπτά του καὶ μειδίαμα θλιβερόν ἀνῆλθεν ἐπὶ τὰ χεῖρά του. Ἐστῆ. Ποῦ ἦτο; Εὐρίσκειτο ἐπὶ τῆς ὁδοῦ *Φιλελλήνων*. Ἐὰν ἔστρεφε δεξιᾷ θὰ ἐβαδίζει πρὸς τὴν *Πλάκα*, ὅπου ἦν ἡ τρώγλη του· θὰ ἐκοιμάτο ἀκόμη ἀπόψε. Αὐριον ὅμως; Αὐριον πάλιν ἤθελεν ἐπαναρχίσει τὰς ἀναζητήσεις του, θὰ ἐφύλαττε τῆς τρεῖς πεντάρης του· ἄλλως τε δὲν ἐπείνα ἐκείνην τὴν ἐσπέραν.

— Ἄν ὅμως ἐχρίνιζε, ἐσκέφθη, θὰ μ' ἔπερναν νὰ καθαρίσω τοὺς δρόμους.

Καὶ ἐπανέλαβε τὸν δρόμον του, ἀλλὰ παρετήρησεν ὅτι καὶ τι ἦτο πλησίον του καὶ τὸν ἐπερίμενε. Διέκρινεν ἐν τῷ σκότει καὶ εἶδεν ὅτι ἦτο κύων. Τότε ἐνθυμήθη ὅτι πρὸ πολλοῦ ὁ κύων· οὗτος τὸν ἠκολούθει. Κατ' ἀρχὰς δὲν τὸν ἐπρόσεξε, συντετριμένος, ὡς ἦτο, ὑπὸ τὸ βάρος τῆς δυστυχίας του.

Τώρα, ἐβλεπεν ἕνα ζῶον κάθυγον, μὲ τὰ μακρὰ ξανθὰ μαλλιά του κολλημένα ἐπὶ τοῦ σώματος, τὰ ὅσα κάτω, καὶ μὲ ὕψος κλαυθμηρόν καὶ ἀξιοθρήνητον.

Ἦν μικροῦ ἀναστήματος καὶ ἐσπευδεν ἀκολουθῶν τὰ βήματά του· ἰστάμενος ὅτ' ἐκείνος ἴστατο καὶ ἐπαναρχίζων τὸν δρόμον του ὅτε καὶ αὐτός.

Ὁ κύων, τὴν οὐρὰν ἔχων κάτωθι τῶν σκελῶν, ἤγειρε τὰ παραπονετικά ὄμματα του καὶ τὸν παρετήρει πλήρως θλίψεως.

— Κακόμοιρο! τί ἀνόητο ποῦ εἶσαι γὰρ ν' ἀκολουθῇς ἕνα ἀνθρωπο σὰν ἐμέ! Καὶ γὰρ, καὶ σὺ, εἴμαστε στὴν ἴδια κατη-

γορία, βλέπεις. Ἐλα πήγαινε, πήγαινε γὰρτί μὲ κάνεις καὶ λυποῦμαι...

Καὶ τὸν ἀπώθησε διὰ τῆς χειρός. Ὁ κύων ἐστάθη, πάντοτε πρὸς αὐτὸν ἀσκαρδαμυκτεὶ βλέπων. Τὸ βλέμμα του ἐξέφραζε τι ἐπιπληκτικὸν καὶ παραπονετικόν. Μετὰ τινὰ βήματα ὁ Πέτρος ἐστράφη νὰ ἴδῃ, καὶ ὁ κύων ἔδραμε πρὸς αὐτόν.

— Ἄς δούμε, εἶπε, τί ζητάει τοῦτο τὸ σκυλάκι ἀπὸ μένα. Πρέπει νὰ μάθῃς, καὶ μὲν μοι, πῶς ἐγὼ νὰ φάω ψωμί δὲν ἔχω καὶ πῶς αὐριο θὰ κοιμηθῶ στοὺς δρόμους. Τὰ σκυλιά δὲν ἐγίνηκαν γὰρ τοὺς φτωχοὺς καὶ τοὺς δυστυχεῖς, τὸ ξέρεις; Λαίπὸν πήγαινε, φεύγα γιὰτί, ἂν κἀθήμαι ἔτσι καὶ σὲ κυτᾶζω, δὲν θὰ μοῦ βσταῇ ἡ καρδιά καὶ θὰ σὲ πάρω.

Εἰς τὴν λάμψιν ὅμως τοῦ ἀριόφωτος, ὁ Πέτρος διέκρινε καὶ τι λάμπον εἰς τὸν τράχηλον τοῦ ζώου, ὑπὸ τὰς καθύγρους τρίχας του. Τῷ ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα ὅτι ἐπὶ τοῦ περιδεραίου τοῦ κυνὸς θὰ ὑπῆρχε γραμμένη ἡ διεύθυνσις τοῦ κυρίου του. Θὰ τὸ ἐπήγαινε καὶ πιθανὸν νὰ τοῦ ἐδίδαν καὶ τι γὰρ τὸν κόπον του.

Ἴσως 10 καὶ 20 μάλιστα δραχμάς. Θὰ ὑπῆρχε βέβαια καμμία εἰδοποίησις εἰς τὰς ἐφημερίδας.

Τότε ὁ Πέτρος τὸ ἐφώνασε. Δειλόν, φοβούμενον ἔτι, τὸ ζῶον ἐπλησίασε· ἐκίνει σιγαλὰ τὴν οὐρὰν του μὴ γνωρίζον ἂν ὁ ἀνθρωπος αὐτὸς ἦτο καλὸς καὶ δὲν θὰ τὸ ἐκτύπα. Ὁ Πέτρος τὸ ἐπῆρεν εἰς τὰς χεῖράς του καὶ ἐζήτην ν' ἀναγνώσῃ ἐπὶ τοῦ περιδεραίου του.

Ἦτο πολὺ κομψὸς ὁ λαίμοδετός αὐτός· βελουδὸν κόκκινον μὲ τρία ἀργυρὰ μικρὰ κωδωνία. Εἰς τὸ μέσον εὐρίσκειτο προσηρητημένη μικρὰ, ἀργυρὰ ἐπίσης, πλάξ φέρουσα χαραγμένον εἰς κομψὰ γράμματα τὸνομα τοῦ κυνός. «Ἐανθούλα».

— Ἄ εἰσαι σκυλίτσα, εἶπεν ὁ Πέτρος, καὶ ἠθέλησε νὰ τὸ ἀποθέσῃ πάλιν κατὰ γῆς, ὅτε ἠσθάνθη ὅτι τὸ ζῶον ν' ἠχαριστεῖτο ἐκ τῆς σχετικῆς θερμότητος τῆς ἀναπτυχθείσης ἐκ τῆς προστριβῆς του πρὸς τὸ σῶμά του. Τὸ βλέμμα τῆς κυνὸς συνῆντησε καὶ πάλιν τὸ τοῦ Πέτρου... οἱ δύο δυστυχεῖς φάνηκεν ἠνουνόθησαν καὶ ἀντήλλαξαν ἀγνοῶ τινὰ ὑπόσχεσιν ἀγάπης, βοηθείας, καὶ ὑποστηρίξεως διὰ τὴν τόσῳ πικρὰν ζωὴν. Ὁ Πέτρος τὴν ἐκράτησεν εἰς τὰς ἀγκάλας του καὶ ταχὺς ἤδη ἐσπευδεν εἰς τὸ κατάλυμά του ὅπως θερμάνῃ καὶ θρέψῃ τὴν ριγοῦσαν φίλην του.

Ἐτρεχε καὶ σιγαλὰ, σιγαλὰ, ὠμίλει.

— Καὶ στὸ κάτω τῆς γραφῆς! γιὰτί ὄχι; Θὰ μοῦ κάμῃς συντροφικὰ. Δὲν εἶσαι πολὺ μεγάλη καὶ δὲν θὰ τρῶς πολὺ, δὲν εἶν' ἔτσι; Καὶ ἔπειτα εὖ θὰ μ' ἀγαπήσῃς... δὲν θὰ βλέπῃς ἂν τὰ ρούχά μου εἶναι φτωχικά· ὁ σκύλος πάντα τὸν ἀφέντη του ἀγαπᾷ, δὲν θὰ σοῦ φαίνωμαι ἄσχημος. Τί καλὰ, τί καλὰ, θὰ ἔχω κάποιον ποῦ θὰ τοῦ μιλῶ· δὲν θὰ ἦμαι μόνος, κατὰμονος μὲ τὴν δυστυχία μου. Νόστιμο κι' αὐτό, μοῦ φαίνεται ποῦ μοῦ δίνει θάρρος... Ἐανθούλα!

Ἡ κύων ἤγειρε τὴν κεφαλὴν καὶ ἐκί-